Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Một năm	6$00	3$00	1$00
Các làng và	6$90	3$30	0$60
Các công-sở	8.00	3.00	1.00
Sáu tháng	8.00	3.50	1.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur

61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef: PHAM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique: TRUNG-BẮC TÂN-VĂN-HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

N° 680

ANNONCES

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales . . 1$00 le cm.
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một vấn-đề quan-hệ đến vệ-sinh thành-phố

Ai ngờ cái việc nhỏ nhặt là việc đổi thùng ở Hà-thành mà nay trở nên một việc thiết-thời, quan-hệ đến vệ-sinh của dân thành phố Việt-Nam mình. Đó rấy vì sở tuần-cảnh cầm riết bọn mụ thung không được bén mảng đến thành-phố mà lắm nhà trong các phố ta phải chịu cái nỗi tích bẩn lạ thường, rồi lại phải phạt tiền vì trái pl.ép vệ-sinh nữa. Bởi vậy mà dân thành phố ít lâu nay lấy việc ấy làm ta-thán lắm, có ý ngờ cho mấy người tuần-cảnh coi về việc khám đẩng sau các nhà là bênh-vực cho một vài chủ thầu khoán đổi thùng để thâu đoạt hết các quyền lợi của bọn mụ thung.

Từ khi được nghe những lời ta-thán ấy ta vẫn hằng để tâm đến, mà nếu chưa đem những lời ta-thán ấy đăng vào báo này là có ý muốn xét cái việc ấy thực hư thế nào đã. Nay hỏi ra thì không phải là sở tuần-cảnh có ý bênh-vực cho đáng nào cả, ra lệnh cấm bọn mụ thung chẳng qua là chiếu lệ thành-phố không cho những người làm nghề đổi thùng trải lệ thành-phố được vào địa-phận thành-phố đó thôi. Khi phải tuân hành một điều luật gì, thì sở tuần-cảnh cứ chiếu lệ mà làm, bài luận là điều luật hay hay dở thế nào.

Điều trách oan cho sở cầm nay đã giải rõ rồi, vậy bây giờ ta thử xét xem có phương-kế nào tránh cho nhân dân thành phố khỏi cái nỗi trữ tích những uế vật mãi ở trong nhà hay không.

Không phải là vì không muốn mặt tiếp mà các nhà phần nhiều không chịu thuê thẳng các chủ thầu-khoán lính trưng đâu, có khi thuê bọn mụ-thung lại tốn hơn nhiều, nhưng vẫn muốn thuê là bởi nhiều lẽ.

Các phố ta vì không có cửa sau mà việc đổi thùng thành ra rất phiền nhiễu. Bọn phu nhiều khi đổi thùng ngay vào hai, ba giờ đêm là lúc hàng phố đang ngủ, chúng đến đập cửa thuỳnh thuỳnh, kêu gào ỏm tỏi, khiến cho cả một dãy phố phải thức dậy, mà muốn cho tiện việc, khỏi phải chờ đợi từng nhà thì chúng cứ đâm cửa luôn hàng mươi lăm nhà một lúc. Khi vào nhà thì chú nhà dẫy từ phải trông nom cửa ngõ, từ lúc nó đập cửa cho đến lúc nó vào nó ra ít ra cũng mất mươi phút đồng hồ. Không những thế, nếu dẫy từ không trông nom thì nó làm rất cẩu thả, mà có khi lại sinh ra trộm cắp nữa. Tiếng rằng các chủ lính trưng phải theo qui-thức về phép vệ-sinh của lệ-luật thành phố đã định mà bọn phu vẫn không theo, phần nhiều chúng lại để quá ngày mà cũng chưa dọn nữa. Những điều bất ấy, mỗi lúc ai là người đi mách bảo nhà lính trưng hoặc là thưa gửi tại sở có trách nhiệm; lại thêm được cái tính người mình không muốn lối thôi, thì các nhà chịu đành im đi không nói. Cái sở những chủ thầu khoán lính trưng việc ấy lại ít; — hiện tại ở thành phố thì được ba nhà là cùng — thì tuy là nghề tự-do mà hóa ra cái nghề độc-quyền của một vài người. Bởi thế mà ngoài cái lũ mụ thung nhà-quê, thì các chủ lính trưng không còn ngại gì đến việc cạnh tranh nữa, đã không sợ sai cạnh tranh thì bọn phu thùng đổi với bọn mụ thung cũng là có thể làm. Đối bên thường xung đột nhau luôn, lắm khi muốn cạnh tranh với bọn mụ thung thì bọn phu thùng tìm hết cách mà ngăn ngừa các bọn nhà nghề, thường ra các cửa ô mà chặn lối. Cũng vì cái sự cạnh-tranh bằng hai lẽ ấy mà lắm người tức mình nói pha trò vì như « trâu buộc ghét trâu ăn »!

Bọn mụ thung nhà quê tuy không biết phép vệ-sinh, không có đủ khí-dụng như các bọn nhà nghề giấu cỏ, mà hàng phố vẫn ưng thuê hơn là vì muốn bắt thế nào, họ cũng chịu, không phải những cái nỗi khó chịu như bọn phu thùng.

Các nhà hàng phố đã chật hẹp lại quen cái thói luộm thuộm đi rồi, dù muốn nhà lính trưng hay thuê bọn mụ thung thì cái sạch sẽ cũng ít có lắm. Nhưng độ rấy, bọn mụ thung phấu bị lính tuần-cảnh khu trục, phần bị bọn phu thùng cạnh-tranh mà hàng phố thành ra bần lắm, nhiều nhà nặng bị phạt là vì thế. Nhưng lính tuần cảnh đủ giữ riết thế nào cũng không cấm hết được. Phàm đã cạnh tranh thì phải sinh ra trí khôn, xem cái kế sau này thì biết rằng bọn mụ thung cũng không phải là không có trí-khôn. Ở các cửa ô bây giờ khó lòi vào thì họ rủ nhau giao cho vài người vác cả gồng gánh lẻn xe điện, để những người không gánh đi chân vào thành phố trước, chia ra từng bọn đợi sẵn ở một chỗ nào để người trên xe vứt gánh xuống.

Nhưng cái kế ấy, sở tuần cảnh nay rình mãi cũng đã biết rồi, thì một ngày kia tất là không dùng được nữa. Vậy thì lúc bấy giờ cái việc đổ nê-vật ở thành phố sẽ xoay ra thế nào? Các nhà có trách-nhiệm về vấn-đề vệ-sinh của thành phố, trông phải lưu lâm đến lắm vậy.

Tưởng có một cách tạm thời mà tiện lợi cho cả mọi đường là đợi cho đến ngày ở thành phố thêm được mấy nhà thầu trưng nữa, cạnh-tranh với các nhà thầu trưng bây giờ thì nên cứ cho phép các bọn mụ thung được quét dọn như cũ, nhưng muốn họ giữ cho được sạch sẽ không trái với điều lệ vệ-sinh ở thành-phố thì bắt phải có những thùng sắt đạy nắp kín, mà định cho những giờ nào không được làm phố nào không được qua. Đại khái như các phố tây, nhà nào cũng có cửa ngách, cứ sáu thì đã có phu thùng dọn, bọn mụ thung không được qua đây. Còn như giờ thì mùa rét có thể định vào trước lúc 7 giờ, mùa nực trước lúc 6 giờ sáng.

Việc này mới nói thì tưởng là một việc tầm thường, nhưng nghĩ ra thì tôi quan trọng đến vệ-sinh chung của nhân-dân Thành-phố Hanoi đã là nơi kém bề sạch sẽ, thiếu chút vệ-sinh thì cái việc này cần phải giải quyết cho chóng, vậy xin các ông hội-viên thành-phố là đại-biểu của dân hãy kíp đem việc ấy mà giải bày cùng quan Đốc lý để ông tại đồi tạm lại cái lệ lượt về việc ấy cho. Dân thành-phố đang mong mỏi lắm.

V Đ

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 12 Janvier 1923

Việc nhà Thực-nghiệp ngân-hàng

Nguyên-lão nghị-viện đã đầu phiếu ưng chuẩn bản dự-thảo về việc cứu vớt nhà Thực-nghiệp ngân-hàng.

Paris, ngày 13 Janvier 1923

Việc nước Đức

Cứ như tin tức của chánh-phủ đại-pháp nhận được về việc phải-bộ ký-giả-đoàn hát Rhạr thì mọi điều được thỏa thuận cả.

Cái thái-độ của các nhà kỹ-nghệ, và thợ thuyền nước Đức ở bạt ly xem ra cũng hòa bình.

Paris, ngày 14 Janvier 1923

Quan nguyên thủ-tướng Ribot tạ thế

Quan nguyên thủ-tướng Alexandre Ribot tạ thế.

VO-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 13 Janvier 1923

Việc ở đất Memel

Có năm nghìn người dân Thủy-ba-ni-e trốn vào đất Memel, Viên tổng ủy-viên của Đồng-minh bèn thiết quân luật ở đấy. Hiện những người đều đang đi trốn cả rồi, chánh-phủ đã bộ lệnh truy nã. Đường hỏa xa đi đến Memel bị nghẽn không đi được.

Chánh-phủ Ba-lan có phần đối về việc người Lithoanie trốn vào đất Memel như thế, vì cứ theo như tờ hòa-ước Versailles thì đất ấy là do quyền liệt-quốc quyết-định.

Cuộc hội nghị giảng hòa Đông-âu

Báo *Le Temps* có nói: Tại cuộc hội-nghị giảng-hòa xem chừng có cơ tiến bộ. Hasan Bey tới Lausanne không có phận được mệnh-lệnh gì mới cả.

Tiếu ban coi về cái vấn-đề kinh-tế và tài-chánh đã họp kỳ đại hội-đồng. Các nhà giám-định đương gia công điều hòa cái ý kiến của các phái-bộ.

M. Zoka-Ei Daouleh, đại-sứ nước Ba-tư tại Thụy-sĩ có phái đến tại hội-đồng giảng hòa về việc không cho nước Ba-tư dự cuộc hội-nghị ấy. Ông có nói: nước Tư định đãi nhân-dân về đạo Hồi và các tín-đồ về các tôn-giáo khác một cách bình đẳng.

Hoa-kỳ đối với Âu-châu

M. Jusserand là đại-sứ nước Pháp có đến hỏi ngoại-vụ bước Hoa-kỳ ba-ác cho chánh phủ Hoa-kỳ biết việc nước Pháp xử trí với nước Đức. Sau đến viên đại-sứ nước Đức cũng ba-ác về việc nước Đức phản đối việc nước Pháp lưu binh tại thủ khur.

Lời tin tăng chánh-phủ Hoa-kỳ sẽ cố sức trù-tính cho đỡ những sự nội-loạn mới bất bình trong cái buổi khan hiếm này.

Bordeaux, ngày 14 Janvier 1923

Hội đồng các quan Thượng-thư

Các quan Thượng-thư và các quan phó Thượng-thư đã hội nghị, do quan thủ-tướng Poincaré chủ tọa. Khi hội-đồng giải tán, có lại cáo cho các báo quán mấy điều sau này: Quan Đông-lương-tọa Nội-vụ, quan Thượng-thư bộ Binh-vụ, và quan Thượng thư bộ Công-tác có đệ trình hội-đồng các tin tức rất tốt về việc cho phái bộ ký-sự đến trong hạt Rhạr và về các việc thương-ngại với các nhà kỹ-nghệ trong hạt ấy.

Hội đồng Bồi-thường

Trước ngày 15 Janvier hội-đồng Bồi-thường nhưa có nhận được tờ phúc tri việc Đức xin triển hoãn trái khoản được, vậy hội đồng quyết định tạm gia cái hạn Đức phải nộp tiền đến ngày 31 Janvier. Hội-đồng đã bảo cho hội-đồng ở nước Đức biết.

Ngày hôm thứ ba, hội-đồng sẽ nghe lời các đại-biểu nước Áo và nước Hung trần thuyết mọi lẽ về việc phân phát các trái khoản của nước Hung Áo cũ cho các nước mới do nước ấy lập nên.

Cuộc ô tô qua Sa-mạc Sahara

Quan pi-ô Thượng-thư bộ Bưu-điện đã nói được điện-tín ở Tombouctou nói rằng tin tin do đoàn xe ô tô đi qua sa-mạc Sahara đã giao cho viên chánh sở Bưu-điện ở đấy, một cách trịnh trọng, mà có đủ các quan-chức đến chứng kiến. Ngài có gửi điện tín cảm ơn, và chúc mừng các nhà có công lao về việc ấy.

Cuộc hội-nghị giảng hòa Đông-âu

Tiểu-ban coi về việc thương chánh đã bàn đến bản dự thảo của nhà giám định Đại-pháp tên là Berrays, Trong bản dự thảy ấy bàn rằng nên định một thời kỳ giao thiệp là năm năm và nên lấy thể lệ thương chính của nước Thổ về năm 1916 làm chuẩn đích. Thuế Thương-chính sẽ phải nộp bằng tiền vàng, như vậy thuế Thương chính tính ra cao hơn thuế nộp trong năm 19.6 mất tám hay chín phần trăm. Phái bộ nước Thổ lại xin tăng lên mười hai phần trăm và cái thời kỳ giao thiệp chỉ để quá ba năm. Vì vậy hội-đồng đương nghị-luận.

Phái-bộ nước Arménie đã từ bỏ hội-đồng

Việc nước Ấy lập

Các báo nói rằng M. Alexandrès là Thượng-thư bộ Ngoại-vụ có đến thăm M. Marelly là sứ-thần Đại-pháp và cam-đoan với quan sứ-thần Đại-pháp rằng nước Hy-lạp rất là hiếu hòa không có chí chiến đấu chi cả. Viên ấy lại nói rằng bản chánh-phủ đã bộ lệnh cho các đại sứ các nơi trình bày với Đồng-minh biết quả-nhiên như vậy.

Ấy thế mà có theo như tin tức ở Constantinople gởi đến thì trên hữu-ngạn sông Maritza vẫn có quân-lính của Ấy-lập đóng mà khi giới và đạn dược thì nhiều. Quân-lính ấy đã lấy độ chừng 70.000 người, mà xem ý ra bằng hài lắm.

Ở thành Athènes được tin rằng Constantin sắp đến nhưng như vậy không thường. Các báo quán không có bình phẩm gì cả. Trong kinh-thành không có gì trở về tăng sĩ, và các cuộc vui vẻ tối đêm hôm Hy-lạp vẫn vui vẻ như thường.

Việc ở đất Memel

Vì những việc lấy rẻ ở Memel quan hải bộ thượng-thư có tư lệnh cho hai chiếc phóng ngư-lôi *Sénégalais* và *Algérien* đóng trong bến Tăng Brest phải đến đóng ở Memel. Có lẽ còn sẽ có nhiều tàu nữa theo đến đấy nữa.

Về việc việc ở đất Memel, chánh-phủ Lithuanie có nói: Đều những các phương pháp dùng không được đúng đắn, song sẽ tìm lòng đất sự muốn hòa-hảo của quyền ấy thì chính-phủ sẽ không có lỗi nào trách.

Bài ca Âu-trí-viên

Theo lời Ngô-thì-Quyện mà sự thi cuộc thi hai ca Âu-trí-viên này cũng lần-lượt đăng báo. Như cuộc thi theo nước lụt của bản-quán năm xưa, để nghe những lời bình-phẩm của khách tăng văn, rồi sau một bốn tiến việc định-duyệt. Vậy anh nói để các ngài biết rằng các bài đăng ở mục này chưa có phần-hoa kèm theo dưới chi cả, mà còn rọc phách y-du tên, chỉ đánh số thứ-tự mà thôi.

XXI

Nắng lâu gặp trận mưa rươi,
Héo vàng mà lại tốt tươi trên cành.
Rủ nhau ta sẽ ra đình,
Kẻ tâu, người gẩy, đua tranh đến giờ.
Nhà nghèo lại hận con thơ,
Mẹ cha làm lũ cho xa cả ngày.
Lấy ai dạy dỗ cho hay,
Lấy ai cơm cháo cho lấy người ta.
Mừng nay những đứng tài hoa,
Gọi người cũng thể con ta khác gì.
Mở lòng nhân-đức từ-bi,
Phát tâm đến kẻ thải-nhi nhỏ-nhàng.
Lập ra Âu-trí các làng,
Bắt bà Bảo-mẫu thảng thông nâng niu
Vệ-sinh gìn giữ trăm chiều.
Sớm khuya dạy dỗ điều điều phân minh
Khen ai độ kẻ chúng sinh,
Hay là Bồ-tát hiện hình cứu dân.
Ơn sâu các-đục công thần.

XXII

Cuộc đời dương thuở như hoa,
Non sông về gấm, trẻ già chơi vui.
Ơn trên ra sức tái bồi,
Đem lòng của sản gây nòi giống chung.
Linh-năm sẵn lối hoa-phong,
Đôi truyền con chữ Lạc-Hồng mấy
Các quan Khai-trí dụng đâu,
Dục-anh theo phép Tây-Âu lạ nhường.
Mở vườn Âu-trí phong-quang,
Dụng gây cho giống da vàng ta đây.
Vệ-sinh thức thức sẵn bày,
Có người bồng bế, có thầy trông coi.
Giữ không tật bệnh đã rồi,
Dạy khi ăn nói, đứng ngồi phép khuôn.
Ấn-cần giáo-dục như con,
Ai ăn biết mấy bổ nguồn xiết đâu.
Kia ai tuổi mới xanh đầu,
Đinh-ninh phải học những câu để dành.
Ăn cho chừng mực có thường,
Chơi cho nó cứng gân xương trong mình.
Thưa nhu trong phép vệ-sinh,
Đứng ăn rau sống, quả xanh nữa mà,
Lại xem lễ phép trong nhà,
Ba vào phải tập dần-dà cho quen.
Trên thềm kính cọ xuân huyên,
Phải chăm hiếu-kính sớm hôm ngoi-bùi.
Anh em hòa ngạc đua tươi,
Bước đi sau trước, bực ngồi dưới trên.
Bạn bè chơi lúc thiếu-niên,
Tránh đường kinh-cức, tới miền chí-lương.
Học-đường khuya sớm bảo ban,
Còn sân có biết chớ quên nghĩa thầy.
Sao cho đủ mọi đường hay,
Chữ lòng trung-hậu, có ngày vẻ-vang.
Âu-trí viên khéo điểm-trang,
Bốn nghìn năm mới mở mang từ rày.
Kìa ai cuộc gió cây mây,
Đem mau Âu-Mỹ dựng gây nên vườn.
Kìa ai giữ trẻ đông-viên,
Rủ ngoài u-cốc, vào miền văn-minh.
Mong cho lá biếc cây xanh,
Mong cho một cội muôn cành nở hoa.
Rồi ra được tiếng gần xa,
Rỡ ràng chẳng thẹn con nòi Rồng Tiên.
Để trời muôn đội cơn trên,
Thế thì mỹ sẽ bước lên võ-đài.

Ngọc vàng quản tiếc lắm ai,
Dạ lòng sẵn gội mới tới cho mong.
Chúc rằng trường thọ chẳng sai,
Đối cùng Tản biếc Nhị hồng muôn

Vàng tăng một khúc ca vui,
Mừng nay là lúc sở-đầu tạo-nhân.

Cái nạn nha-phiến ở Trung-hoa

Từ ngày cái nạn nha-phiến xuất-hiện ra ở Trung-hoa đến giờ thì nó đã làm hại cho nước ấy không biết bao nhiêu mà kể. Cái nhà chức-trách cầm thế đã ra công tảo trừ, mà cũng chẳng thấy hội đi được chút nào cả. Tội nói rằng cái nạn ấy xuất-hiện ra ở Trung-hoa, là bởi nha phiến là một thứ ở nơi khác đem đến Trung-hoa, chứ nguyên-chất Trung-hoa có cái bệ độc ấy. Thực thế, cứ xét sử-ký nước Trung-hoa, thì mãi đến năm 1760 người Trung-hoa mới biết mùi nha-phiến. Lúc mới thì cái hại cũng không ghê gớm lắm, nên triều-đình bấy giờ cũng không lưu tâm đến. Độ ba mươi năm về sau, người nghiện đã nhiều, triều-đình bèn ra lệnh nghiêm cấm. Bấy giờ vào đời Ung-chính. Nhưng được độ hơn mươi năm về sau, Công-ty Ấn-độ của người Anh cưỡng bách triều đình Trung-hoa không cho cấm nữa, thì nha phiến đem vào bán trong nước Trung-hoa từ bấy lại thịnh hơn trước.

Đến năm 1800, vua Kiền-long lại hạ lệnh cấm, nhưng nha-phiến nhập-cảng vẫn tăng lên. Như số nha-phiến nhập cảng trong năm 1815 có 3.200 kiện, đến năm 1837 số ấy to gấp mười, rồi đến năm 1838 lại tăng lên thành ra 40.000 kiện. Năm sau, nhân-quan tổng-đốc ở Quảng-đông có tịch ký 20 kiện nha-phiến đem đốt đi. Người Anh bèn kiếm cớ gây nên cuộc Trung-hoa đã cường bách Trung-hoa không được cấm cản, lại trong vòng mười năm phải bồi thường cho chúng hết bảy triệu đồng.

Nha-phiến tiếm-lăng một ngày một nhiều, nên thị-giá cũng một ngày một cao, người bán-xứ thấy lợi bèn giồng nha phiến để bán. Triều-đình Trung-hoa thấy cái nạn một ngày ngày một to, lại hạ chỉ dụ nghiêm-cấm dùng nha phiến. Các hàng quan-lại được hạn một trăm ngày, mà dân gian được hạn sáu tháng, thì phải chừa hẳn nha-phiến, ai còn dùng thì phải trọng phạt. Kể ra cái lệnh ấy thì hành được đến nơi thì cũng đã là khó lắm rồi, nhưng người Anh thấy người Tàu có ý để chế hàng hóa của mình, lại sinh ra lời thôi. Hai bên điều-đình với nhau mãi, đến ba năm sau hai nước có giao-ước với nhau về việc bán nha-phiến.

Đến năm 1883, triều-đình lại có lệnh cấm các hàng quan-lại bắt nha-phiến, rồi đến 1906 mới có chỉ-dụ cấm giồng và cấm buôn nha phiến. Nhưng lần bấy giờ dư-luận thế-giới đã ta-thán về cái nạn ấy nhiều lắm nên người Anh cũng phải để cho người Tàu cấm, không gây sự nữa. Mãi đến năm 1907 người Anh có ký giao-ước với người Trung-hoa về việc ấy, người Anh thì ưng thuận giảm dần số nha phiến nhập-cảng nước Tàu đi, mà người Tàu thì cam đoan giảm bớt sự bán và sự giồng nha-phiến. Vậy cho đến năm 1917 thì hai bên cũng không được bán nữa.

Thế ấy đến nay thì hai chính-phủ vẫn thi-hành điều giao-ước ấy, nhưng từ ngày Trung-hoa rối loạn đến giờ, chánh-phủ Trung-ương không có quyền thống-trị khắp nơi, nha-phiến giồng lậu, bán lậu lại nhiều thêm. Chính-phủ vẫn ra công bắt thuốc phiện lậu, mà bắt được ở đâu thì đem hủy-hoại ngay, nhưng ở nước Trung-hoa đường giao-thông không được tiện lợi, nhiều nơi xe hỏa không chạy, chính-trị trong nước lại không được mạch-lạc, mỗi nơi coi như một nước, cho nên lắm nơi thuốc phiện vẫn giồng được, và ở ngoài thuốc phiện mang vào cũng nhiều.

Các chánh-phủ hiện nay cũng ân lòng lắm trừ cái nạn ấy lắm. Đành rằng các chánh-phủ không buôn thuốc phiện nữa, nhưng liệu chừng có thể ngăn cấm được việc buôn lậu không. Điều ấy tưởng còn khó lắm. Mà việc buôn lậu đã không cấm được, thì cái giống nghiện không bao giờ trừ xong.

N. T. C.

HÀI ĐÀM

Một buổi chầu các vị thiên-lôi

Một hôm các thiên-lôi vào chầu đức Ngọc-hoàng. Ngài phán :

— Ai dám đi việc này không ?

Các thiên-lôi đều tâu :

— Đức Ngọc-hoàng chí đâu, chúng tôi đành đẩy !

— Vậy ai dám xuống đánh các nhà có cái sắt nhọn trên mái kia không ?

Các ông đều tái mặt, im cả. Sau một ông nói :

— Muôn tâu đức Ngọc-hoàng, ngài sai chúng tôi việc gì, chúng tôi xin tuân lệnh ngay, chứ việc đó xin ngài xá dẫu lại cho quan, chúng chịu lấy tiền, để gọi là chút lòng thảo cùng quan nhà-nước.

Có lẽ trong nhà nước sẽ đặt thưởng những người đó, vì lòng biết thương giúp trong thì hoạn nạn làm vậy.

Bảo-tồn Khổng-học

Dịch năm Luận-ngữ

Loại thứ XIV

Luận người

(*Tiếp theo*)

388. Tử viết : Thành-nhân, ngô bất đắc nhi kiến chi hĩ, đắc kiến quân-tử giả tư khả hĩ. Thiện-nhân ngô bất đắc nhi kiến chi hĩ, đắc kiến hữu-hằng giả tư khả hĩ. Vô nhi vi hữu, hư nhi vi doanh, ước nhi vi thái, nan hồ hữu hằng hĩ.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Thuật-nhi tờ 19)

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử nói: Bực thánh-nhân ta không được trông thấy rồi, giá được thấy người quân-tử thì cũng khá. Bực thiện-nhân ta không được trông thấy rồi, giá được thấy người hữu-hằng thì cũng khá. Nếu không mà làm ra có, với mà làm ra đầy, ít mà làm ra nhiều, giả-dối như thế, khó gọi là người hữu-hằng vậy.

389. Tử viết : Thái-Bá kỳ khả vị chi đức dã dĩ hĩ, tam dĩ thiên-hạ nhượng, dân vô đắc nhi xưng yên.

(Xem trong bộ Tứ thư chính-văn chữ nho quyểnThượng-luận về thiên Thái-Bá tờ 20)

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử nói: Ông Thái-Bá (ông Thái-Bá là con trưởng vua Thái-vương nhà Chu : vua Thái-vương định truyền ngôi cho ông ; ông trốn đi sang nước Kinh-man ; vua Thái-vương bèn truyền ngôi cho con út là ông Quí Lịch) đáng gọi là bậc chí-đức không ai hơn được, ba lần lấy thiên-hạ nhượng cho người khác, mà không để lì hình tích cho ai biết, người ta không được ngợi khen tiếng mà khen ngợi đức tốt của ông.

390. Tăng-tử viết : Dĩ năng vấn ư bất năng, dĩ đa vấn ư quả, hữu nhược vô, thực nhược hư, phạm nhi bất hiệu, tích giả ngô hữu thường tông sự ư tư hĩ.

(Xem trong bộ Tứ thư chính văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Thái-Bá tờ 21).

DỊCH NGHĨA — Ông Tăng-tử nói : Lấy mình hay mà hỏi hỏi người không hay, lấy mình nhiều điều thiện mà chịu hỏi người ít điều thiện, có mà coi mình như không, đầy mà coi mình như vơi, kẻ khác xâm-phạm mình. Nhưng lúc xưa giấp nhất hai bên cũng chỉ cầm tay nhau mà khóc thôi, chưa được hỏi han điều chi cả.

Đến quan Ba coi tàu, lúc vừa bắt tay quan Lục-lộ ra nghênh tiếp ngài, thì cũng làm thinh rơi đội hàng lụy mà tỏ lắc những nỗi chưa xót hiềm nguy trót mấy ngày giữa biển u-minh đề tựu kia !

Rồi mấy ngày sau mặc sức mà vui mà cười, dần dần thuật lại các điều đã thấy, đã nghe cũng đã thất kinh ngoài bể ; thật là càng nghe càng khiếp, lại càng mừng.

Nghe nói rằng trong 60 giờ trọn, mọi người trong tàu ai chăm việc nấy, không thể rời tay trong một nhảy mắt, vì thế mà cũng bỏ ăn bỏ ngủ trọn 60 giờ đó.

Than trong tàu đã hết, phải bỏa cửa ra mà đốt, bánh lái thì gãy, buồm thì rách, thế là phải chạy ngầm ở đáy biển mà thôi.

Nhưng may gặp đặng cù-lao Khoai và nhờ người bản-thổ đó, phụ giúp cho mở cửi khá nhiều, và hậu đãi mọi người trên tàu một cách tử tế lắm, đến sau tàu sắp trở về, thì quan tàu có ban số bạc cho hương-lý để thưởng cái phí tiền của ấy, thì người ta xin đẩu lại cho quan, không chịu lấy tiền, để gọi là chút lòng thảo cùng quan nhà-nước.

Có lẽ trong nhà nước sẽ đặt thưởng những người đó, vì lòng biết thương giúp trong thì hoạn nạn làm vậy.

Cuộc đón mừng tàu Paul-Bert lúc trở về cửa Qui-nhơn

Đang lúc tàu *Paul-Bert* còn lưu lạc ngoài nơi biển hiểm, trong 20 ngày chưa được tin tức tôn vong cho lắm. Thì những vợ con thân nhơn của mấy người làm việc trong tàu lấy nào Nam, nào Khách, thấy đều than khóc luôn, những cứ trời khấn phật, vái chỗ nầy dinh nọ không ngày nào ngớt. Tuy vậy mà lòng hi-vọng đã hông như mất, chỉ thương hại cho các người trong tàu vì việc công ích mà bất thấy phải chôn vào bụng cả !

Đến sau được tin chắc rằng tàu lấy hãy còn, vì lúc phải phong ba, thì may đã gặp đặng cù-lao Khoai, và đã bỏ mình tại đó ; ngày nào trời thanh biển lặng, sẽ trở về cùng cố-hữu thân bằng. Được tin ấy thì ai nấy như lên như mở, chưa biết là tin đã đích thực hay chưa, tay đã mừng, nhưng chưa dám tỏ. Những thân-nhơn của các người dưới tàu, thì cứ mỗi ngày ra ngồi bờ biển mong vọng cho thấy được tàu *Paul-Bert* trở về.

Mãi đến ngày 16 Décembre. Đang khi tàu rủ rỉu vào lạch, thì trên bờ vang lừng tiếng pháo nổ, nghi ngút ngọn khói hương nhang bay, kẻ lạy vì đông, người bái vì lấy, làm dáng vái tạ, tạ thiên, tạ địa, tạ quỉ thần, tạ ngư-ông, hà-bá vân vân.

Còn dưới tàu thì không phải đàng pháo, song hay là vật chi khác mà tỏ lòng vui, vì đã được vượt khỏi muôn vàn cuộc nguy hiểm mà nay được về nơi bến bờ chúng vợ con, thân bằng cố hữu ; chỉ chăm nhìn vào bến, giọt lệ lai láng, làm thinh mà mừng, khóc lóc mà vui đó thôi.

Dư luận Nam-kỳ

Sốp-phơ với xe hơi

Từ buổi Nam-kỳ mới có xe hơi, thì sốp-phơ rất ít, nhưng mà trong số ít đó, phần nhiều là tay học theo nghề, tay chưa quen thuộc rèn tay chẳng ai ra một một người thiện nghệ thiện tài, chớ việc lâm rút nên thiện-nghệ người coi có thể biết trí chi, biết kiên tâm lại không có thói kiêu căng tự đắc. Nhờ vậy mà cầm tay bánh xe chạy nơi nầy sang nơi nọ chẳng hề gặp một việc rủi ro xảy đến ; không cán người cán vật, mà cũng không va vào đá vào cây ; không xuống ruộng xuống sông, mà cũng chẳng đụng xe đụng ngựa. Trở ra mấy năm sau đây, số xe cần người trong xe mua nầu càng bữa càng tăng, lại thêm số xe đưa bộ-hành tỉnh nầy sang tỉnh nọ càng thêm đầy dẫy ; làm ra trong xứ xe hơi đang thời chiếm một cái địa-vị rất lớn, lần lướt cả xe kiến, xe mui là hai thứ xe buổi trước thiên-hạ cần dùng hơn hết. Mà hễ số xe hơi càng cao bao nhiêu, sự rủi ro hiểm xảy lại càng cao bấy nhiêu ; nên người mà xét nết kỹ càng, thì chẳng thấy ngày nào là ngày không hại mạng người mạng vật. Có luôn luôn ; nhiều khi một ngày có sanh năm ba sự rủi vì xe hơi, hại hiết bao nhiêu người, không chết cũng già đời chịu tật. Tại sao vậy ? Có phải tại đàng chật xe nhiều, hay là tại không có sốp-phơ cầm tay bánh nên mới gây ra nông nỗi ấy ? — Không, tôi xin đáp hẳn rằng có chẳng ở nơi hai điều ấy. Đêm coi trong xứ ta đã được bao nhiêu xe hơi mà gọi nhiều ? Đàng sá lộ thường, rộng đã cho hai cái xe hơi qua lại tránh nhau, chớ sao gọi chật ? Ước như xe đu trên như đất Hoa-kỳ, như xứ Hồng-mao, như Pháp-quốc vậy mới ra sao nữa ?

Theo tri biết của tôi, đất Nam-kỳ này xe hơi có mấy. Đàng sá Saigon có chật là bao. Nếu chẳng ngày nào xe hơi đang cho ngồi viết nhà báo rảo mực là tại nơi sốp-phơ không phẩm giá cho. Trước kia, tôi có nói buổi đầu sốp-phơ tay không thiện tài mà biết kiên tâm trì chí, biết cần thận không kiêu căng, không tự đắc, năm sau đây, sốp-phơ đã học, có thi, có bằng tối-nghiệp mới đặng ra nghề làm công, mà rải ro lại mỗi ngày hăng có. Ấy cũng bởi — tôi chẳng nói sốp-phơ ngày nay có hằng tài-năng đó hơn sốp phơ ngày trước — bởi có một cớ nghề chưa thộc nghề mà tánh đã kiêu căng ; lại thêm làm chẳng kiên tâm, tánh không trì chí. Như mới rồi đây tôi đi Bến-tre, tôi phải cấp đi xe sớm. Chẳng để tôi ga trễ năm phút đồng hồ, xe liền đã chạy. Xe hơi đưa Saigon-Mỹ-tho cũng đã chạy hết rồi. Nóng lòng sự trễ việc, tôi vẫy cùng một vài hành-khách mướn một cỗ xe hơi xuống Mỹ-tho cho kịp tàu ; xe chạy qua mau, mới giờ ước 60 ngàn thước, mau đến đỏi cầu dốc cầu, xe vồng lên hưng bổng cả người ngồi. Vậy mà chẳng trễ ! Vì tác qua khỏi Tân-an, còn vài dặm tới Tân-hiệp sẽ hơi bể bánh rã ruột. Sốp-phơ lăng tăng không có rượt để hỏ mà thế vào, tăng phải dộn rơm đặng đỏ lên tới Tân-hiệp cho chúng tôi đi xe lửa. Dồn rơm vào chạy cũng không được, làm phải đừng giữa trời trốt giờ đồng hồ. May gặp xe hơi Mỹ-tho lên, xe quen,mượn rượt để vào mà chạy. Tới Mỹ-tho đã quá chín giờ tàu chạy hết nỗi hãy giờ rưỡi sáng. Tôi thuật chuyện nầy ý muốn chỉ tên sốp-phơ không cần thân. và chỉ xe hơi đưa khách Saigon Mỹ-tho chạy như chim bay, nên thường nghe có sự rủi ro đến mãi. Đi xe đôSaigon-Mỹ-tho thật là ngày hiểm lắm. Nếu quan chẳng để ý ngăn ngừa những xe đò đưa hành khách Saigon Mỹ-tho,vì muốn tới trước xe lửa mà đành mồi, chợ tợ chim bay, thì hiểm nghèo cho những người hoặc chưa biết mà lắm, hoặc vì gấp việc phải đi cho kịp.

Khi tôi thuật sự nầy cho một người khách nghe. người ấy đáp cùng tôi rằng : « Có lẽ chi ; sốp-phơ bây giờ phần nhiều đều như vậy cả. Nhà-nước buộc mỗi tên sốp-phơ phải thi lấy bằng chứng tài-năng. Tôi xin hỏi thi những chi ? — Thi cầm tay bánh chạy một khúc quanh co là đủ lắm bằng tối nghiệp. Tôi tưởng ông giám-khảo ấy không hay chẳng cũng biết, không thì việc thi rất dễ. Hễ thi thì đậu liền, miễn tên sốp phơ chẳng phải là kẻ cẩu ông mới hiết mặt mới lần thứ nhất. Lĩnh bằng ra, đi kiếm chỗ làm. Chủ xe hơi thấy có bằng chứng kiến cớn ngờ chi nữa. Tin chắc rằng tên sốp-phơ ấy có đủ tài nghề thôi chớ. Dè đâu cái bằng cấp ấy là cái giấy phép làm cho người lĩnh. Tôi chẳng nói phép nước buộc sốp phơ phải có bằng cấp là sái, tôi hỏi lớn rằng buộc vậy là phải lắm ; nhưng bởi việc thi cử không nghiêm, thì chợ ở vòng quanh co vậy có chi là đâ, lại thêm không chọn về tánh hạnh nết-na, mà cũng không buộc tuổi tác ; cho nên cái bằng tài năng ấy giá không có mãi ; cái bằng tài năng ấy là giấy làm cho chủ xe hơi mướn lắm. Vì vậy mà tôi ước chớ chi phép nước đừng buộc sốp-phơ thi cử chi nữa hết, đừng cho bằng cấp nữa làm gì ; để ai học đủ năm rồi ra đi xin chỗ làm, mặc tình chủ xe hơi muốn mướn thì chọn lấy, cũng tỉ như mướn một tên đầu bếp vậy. Nhà này dùng người nấu ăn ai vào xin thì chủ liền biểu nấu ít ngày ăn thử. Như nấu khéo ăn vừa miệng thì mướn luôn, bằng mà rô-ti khét ngấm, nước xáp mặn chát, thì chủ trả mấy ngày công ra cho khỏi. Chủ xe hơi dùng sốp-phơ cũng vậy, anh nào tới xin ở, chủ xe cũng thử vậy. Coi như tay rành nghề, tánh nết khiêm hòa, thuần hậu và cẩn thận, không hay say sưa vất mả, thì mướn luôn ; bằng mà kiêu ngạo, tự đắc, làm vụt chọc, vô ý vô tứ, thì chủ trả mấy ngày công cho mà đi như tên đầu bếp vụng về kia vậy. Làm như vậy cón hơn là tin theo cái bằng tối nghiệp rồi rắc, vì thi thì đỗ quá, ai thi cũng đậu. Làm như vậy chủ xe mới khỏi lắm những tay làm bướng cho mà hễ chỉ xe trách khỏi những tay không rành nghề mà lắm bướng đấy, thì tự nhiên những sự rủi ro ngày hiểm cho người ngồi xe hơi mới hết.

« Như những xe đò lớp ra đưa khách Saigon-Mỹ-tho chẳng phải là vô ích. Ấy cũng là việc tranh giành mối lợi. Đáng kể có các chủ xe hơi lắm. Nhưng mà các chủ xe ấy phải do nặng nhẹ là bao nhiêu, đừng để cho sốp-phơ, muốn tới sớm hơi, chạy một giờ 60 ngàn, nguy hiểm, và phải liệu mà mướn sốp-phơ rành nghề và cẩn thận. Phải biết rõ ra thiệt mạng người, phận mình không để ; tại thêm đi xe hơi mà hiểm nhau vậy tôi hoài, thì tôi cũng phải ghé mắt xe lánh ».

(L. T. T. V.) Trần-Huỳnh

Sổ quyên cho Hội Việt-Nam Thanh-niên

Huyện Tam-dương : MM. Từ-bộ-Thực, tri-huyện 5 p ; Ngọc-v-Đồng 3 p ; Hoàng-v-Hợp, Hoàng-v-Đại, Ng-v-Điều, Hoàng-v-Thường, Ng-văn-Đoàn, Hoàng-v-Thuật, Vũ-v-Trinh, Trương-v-Thông, Trần-v-Gia 9 p ; Lê-v-Đạo. Vũ-v-Cư, Dương-v Hòe, Dương-văn-Hảo, Hoàng-xuân-Khôi, Phùng-v-Lân, Dương-v-Tiếu, Đỗ-v-Thi, Ng-v-Việt, Ng-v-Tùng, Phùng-v-Sâm, Trần-v-Hường, Trần-v-Cây, Ng-v-Nhiếp, Ng-v-Phương, Ng-v-Sướng, Ng-v Cư, Phạm-v-Đa, Ng-văn-Quế, Ng-v-Hinh, Lê-v-Giao, Lã-văn Hoè, Phạm-v-Kính, Phạm-v-Hường, Vũ-v-Hanh, Phạm v-Lễ 13 p ; Ng-v-Loãn 0 p 40 ; Sái v-Tường. Đỗ-v-Quảng, Hoàng-như-Khuê, Ng v-Trọng, Ng-v-Vỹ, Đỗ-v-Khuynh, Ng-v-Đán, Ng-v-Mịch, Hoàng-v-Bại, Ng-v-Chà, Lê-v-Tửu, Hoàng-v-Ngân, Ng-văn-Nhu, Dương-v-Khoa, Hoàng-v-Nội, Đỗ-v-Mạnh, Phạm-văn-Thứ, Đỗ-văn-Lộc, Trương-v-Kinh, Tô-v-Chinh, Phạm-v-Thắng, Ng-v-Nghiễn, Ng-v-Lương, Ng-v-Lai, Ng-v-Định, Lê-v Le, Lê v-Koué, Ng-v-Song 8 p 40 ; Đỗ-v-Gia, Trần-v-Nghĩa, Đỗ-v Lộc,Trần-v-Gới, Ng-v-Chân, Ng-v-Giang, Ngô-v-Cai, Phùng-v Đức, Ng-v-Đức, Ng-v-Sáng Trần-v-Nghĩa, Phạm-v-Cúc, Phạm-v-Bảo, Đinh-v-Kỷ, Ng-v-Tế, Ng-v-Xe, Ng-v-Mai, Ng-xuân-Bảo, Lê v-Sản, Lê-v-Cự,Trần-v-Khanh,Ng-v-Bầu, Trần, v-Thụy, Trần-v-Bác 4 p.80 ; Phùng-v-Nho 0 p.10 ; cộng 43 p.70.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 14 Janvier nầy, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 7 f. 40 và 7 f. 45 kể từ ngày 15 nầy

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 14 Janvier 1923.* — 3 %, 58.40. — 5 / 1915-1916 76.20. — 4 %, 1918 62.25 — 5 % 1920 87,90. — 6 %, 1920 87.70.

Tin tàu. — Tàu *Azay le Rideau* đã khởi hành ở Marseille ngày 12 Janvier 1923

Bệnh-trạng quan Toàn-quyền Long. — Theo như điện-tín Colombo ngày 13 Janvier thì bệnh trạng quan Toàc-quyền Maurice Long nay nặng hơn trước.

Quan quyền Toàn-quyền Baudoin tới Kinh tối hôm qua. — Quan quyền Toàn-quyền đi kinh-lý miền Ai-lao, đã cùng với quan Khâm-sứ Trung-kỳ ở Lao-bao đi Huế lúc 14 giờ 30 ngày hôm qua. Ngài tới nơi lúc 20 giờ.

Chừng ngày mai hay ngày kia thì ngài về tới Hanoi.

Quan Lãnh-sự Bodard đến Hanoi. — Quan Lãnh-sự Bodard, đại lý bộ Ngoại-giao Pháp tại Vân-nam đi công cán, đã tới Hanoi chuyến xe-lửa 5 giờ 20 ở Lào-kay xuống chiều hôm qua. Sở xe-lửa có mắc một chiếc toa *salon* riêng cho sau chuyến xe đề ngài đi. Quan Lãnh-sự ở đây chừng 15 ngày và ngài tại đình quan Nguyên soái ở phố Cửa-đông.

Quan Kiểm-sát tài-chính Norès tại Ai lao. — Chiếc thầy phi-sơ chở quan Kiểm-sát tài-chính Norès đi thanh-tra trong miền Ai-lao và một chiếc nữa đi kèm đã tới Luang-Prabang sáng hôm qua, 14 Janvier, lúc 11 giờ. Hai chiếc vượt không trang đến được vô sự.

Ngạch các quan sai-trị. — M. Bonhomme, quan sai-trị hạng nhứt hàng đôi đi Công-sứ Quảng-nam thay quan sai-trị hạng nhứt Beugier về bưu trí.

Sở Bưu điện. — Việc kiểm sát hai sở Bưu điện Yên-bày và Phú-lho nay thuộc về miền kiểm sát tỉnh Tuyên-quang.

Thi cán sự Lục-lộ Đông-pháp. — Kỳ thi chức cán-sự Lục lộ Đông-pháp (agent voyer-indochinois) tại ngoài trường Canong mới lập, đóng từ mồ ngày 15 Janvier thi nay lại hoãn ngày 16 Janvier 1923.

Sửa đổi lại cách tuyển bổ nguyên quan lại tạ. — Cứ như báo *France-Indochine* thì quan Thống-sứ Bắc-kỳ có xin quan Toàn-quyền sửa đổi lại ít nhiều trong cách tuyển bổ nguyên quan lại ta, nhất là cách tuyển cáo bằng trị-phủ tri-huyện. Nghe đâu chỉ mới trong năm nay thì lệ mới ấy sẽ thi hành.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa án Trừng trị xử những việc sau nầy :

Đám sóc đĩa Của-nam. — Tòa phạt tên Ng-v-Tư tức Tư-Nghĩa 200 quan và 5 ngày tù, Ng-hỉ Hai 1000 quan về tội chứa sóc-đĩa ở phố cửa Nam ; tên Ngô-đình-Cẩm 50 quan, tên Trần-v-Liên. Kiều v-Chu, Lê-đình-Nhân, Ng-hữu-Tô, Phạm v-Ngọ, Phạm-v-Cả, Ng-ngọc Giêm, Ng-thị-Sinh, Ng-Ba mỗi tên 25 quan về tội đánh sóc-đĩa ở nhà lý.

Giả mạo. — Tên Vũ v-Đức làm bồi mạo làm một cái giấy chứng chỉ giả để đi tìm việc làm, phải phạt 100 quan.

Vô cớ bỏ việc. — Tên Phạm-văn-Đăng làm bồi cho M. Choppy thư ký lục sự tòa án phải phạt 5 quan về tội tự nhiên vô cớ bỏ việc không hiểu gì cả.

(Còn trang thứ ba, cột thứ hai)

AI CÓ MỎ ???

Có một công-ty Pháp muốn mua các thứ mỏ đề khai-khẩn. Ngài nào có mỏ đã nộp thuế rồi hay chưa nộp thuế muốn bán hay muốn cho khai đề chia lợi, thì xin đến hỏi :

M. NGUYỄN-HUY-HỢI,
Services de crédit des Grands Magasins Réunis
(Hiệu Gô-đa cũ)

hay tại nhà riêng ông ở số 53 phố hàng Thiếc Hanoi, đề thương lượng.

3507

Vì cớ gì mà trăm mình ? — Sáng hôm qua, hồi 6 giờ rưỡi, người ta thấy ở dưới gầm cầu Thê-húc đến Ngọc-sơn một cái thây con gái nổi lênh bềnh. Xét ra thì là xác cô Trương-kim-Phụng, 22 tuổi, là chánh bà Vạn-cầm ở hàng Buồm số nhà 41. Người ta đoán là cô lấy trầm mình, nhưng trầm mình vì lẽ gì thì chưa biết. Tòa Biện lý và sở Cảm phải người đến khám xét không thấy dấu vết gì là nghi tình thì đã cho phép mai táng.

Giấy khen về việc cứu người chết đuối ở tàn Hiệp-hòa. — Quan Toàn-quyền vừa thưởng cho viên chánh sen đầm Fénet và ba viên sen đầm Escalch, Grundelber và Mattei một đạo giấy tưởng lục vì lẽ sau nầy :

Trong khi đầm tàn *Hiệp-hòa* là đêm mồng 3 rạng mồng 4 Décembre 1922, những người bị chết đuối thì bốn viên lấy hết lòng giáp các quan chức sở tại trong việc cứu nhân và tận trung lo thường. Lại tỏ được những điều tinh đặc biệt của người mình trong sự khám xét về việc tai hại ấy.

Bao giờ ra đời ? — Nghe đâu nhà in « *Trung-Bắc* » sắp in xong bộ tiểu-thuyết « CUỘC TANG-THƯƠNG » chẳng biết bao giờ ra đời thế bác ?

— Thấy nói đâu đến sang tháng chạp thì in xong, vì ý soạn-giả muốn biếu quốc-dân một bộ tiểu thuyết đề xem trong tiết xuân nầy thì phải. Tế nhất cũng gia-đình tạo nên vì một truyện nữ-sắc và tỉnh bế bạn ngày nay điên đảo ra làm sao. Vốn truyện già-bội hiện thời ; những hơn trăm trang giấy rộng mà có ba bảo một cuốn thôi, bác ạ !

X. lai cảo

3513

Kính cáo khách làng văn

Khi bộ « SONG-PHƯỢNG KỲ-DUYÊN » in lần thứ hai, nhiều ngài gởi cho các văn-thơ, hoặc vịnh *Chiếu-quân ngồi thêu mũi giầy*, hoặc vịnh *Tô-Vũ chăn dê*, vân vân, dịch-giả rất lấy làm cảm ơn, tiếc rằng đợi đến chậm, thành ra nhiều bài hay mà không kịp in vào đầu truyện, chỉ kịp in có mấy lời bình-phẩm của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ mà thôi.

Nay sắp tái-hành bộ « TAI-SINH-DUYÊN », vậy dịch-giả có lời kính cáo : Ngài nào có văn-thơ vịnh về sự-tích Mạnh-lệ-quân thì xin kịp gởi cho *Nguyễn-đỗ-Mục Trung-Bắc Tân-Văn Hanoi*.

3514

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thơ đến bản-quán, thì nên biên rõ số tên ở xã gửi gởi bảo, hoặc là gởi cho bản-quán cái giấy quán-tự, để cho người làm đề theo biên. Bản-quán mong rằng các ngài vì việc ấy, hoặc biên thơ, hoặc biên mandat, không nên để thiếu sót, khiến cho bản-quán không thể nào biết được những tên ấy là ai mà viết thơ.

Giá: . . . . . 3 $ 50

Bán tại hiệu:

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert. — HANOI

2009

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương khoa đã ngũ đẳng Bắc đẩu bội-tinh - Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said Ai cập Hué

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH: 0$ 3 (Không mất tiền)

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG: 0$ 1 0 5

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32, GIẤT nối số 236

2018.

Sữa hộp tốt nhất hạng

Bán hiệu mới tìm được một nhà người Đại-Pháp buôn bán chắc chắn, có một thứ sữa đóng hộp, còn giữ được nguyên chất sữa tươi.

Thứ sữa này, ít đường, mà như thể thời tốt lắm, vì dùng sữa hộp, mà nhiều chất đường, thì người mua phải thiệt-thòi lắm.

Vả sữa lắm đường, mùi trắng bệch, ngoại giả chẳng thêm ích gì.

Mua sữa nên chọn thứ còn váng mỡ, tức là chất crème còn nguyên chất chưa mất, và phải xem giấy dán ngoài hộp có biên rõ, sữa còn nguyên chất hay không (lait non écrémé). Mọi người đều công-nhận, váng crème làm cho sữa có mùi vàng, chất sữa mùi vàng-vàng, ấy là thứ tốt nhất, nên dùng hơn cả các thứ khác.

Muốn thử thì rất là dễ, chỉ dùng một lượt khác biệt, vị nó thơm tho, không pha chất gì khác vào. Nguyên sữa đặc lắm, sau khi ăn, vẫn còn hương vị, ai đã dùng nó lại muốn dùng mãi. Muốn mua khỏi nhầm, hãng nhận hộp sữa nào có dấu « *đầu con bò* » in dưới chữ LA FAVORITE.

Bán-hiệu có gửi bán thứ sữa ấy ở hiệu Hock-guime-Seng, 55 phố hàng Bát-cũ, Rue Vieille des Tasses, tại Hanoi, để các ngài lại mua được tiện. Bán-hiệu lại bán nới giá, để chiêu khách.

Kính-cáo

Pharmacie MONTÈS

54, Rue Paul-Bert, à HANOI

Ăn cắp. — Tên Vũ-v-Tắc làm nghề làm thuê phải phạt 100 quan về tội ăn cắp ba cái quần.

Đa đảng — Tên Trịnh-văn-Tích phải phạt 3 tháng tù và tội đu đảng không có nghề nghiệp gì và 2 năm biệt trú vì tên ấy đã bốn lần can án rồi.

Việc đánh nhau ở ngõ-Trạm. — M. Bùi-hữu-Thăng bị thưa về việc đánh M. Tuân ở Ngõ-trạm mà đã đăng ký báo trước thì được thả vì xét không đủ chứng cớ.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9 ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nhỏ người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

Một cô nữ học sinh ăn cắp. — Cô Lê-thị-Bé 18 tuổi, lưu học sinh tại trường Nữ sư-phạm Hanoi, ăn cắp một chuỗi hạt vàng của cô Phạm-thị-Quyên cũng là học-sinh trường ấy, rồi đưa cho người nhà là Trần-thị-Tư 44 tuổi nhà ở hàng T-ống số 39 giữ lấy chuỗi hạt ấy. Thị Bé phải thú chận thì sở Cẩm đã chụp bắt cả hai người ăn cắp đề xét hỏi.

Ngoạch quan lại. — M. Hoàng-quang-Cốc, tri châu bạng ba bổi hạn nghỉ bổ đi châu Hà-lang (Cao-bằng) mà chưa đi thì nay tạm đổi đi Nguyên-bình (Cao-bằng) trong khi M Hà-văn-Mão xin nghỉ.

M. Ng-v-Cần, thừa phái hạng năm ở Hà-nam nay đổi đi châu Lục-thủy (Hà-nam) và lại kiêm cả chức lục sự tại tòa án đệ nhất cấp ở châu ấy nữa đề thay cho M. Trần-v-San lại về tỉnh lị Hà-nam.

M. Lê-nguyên-Trung, huấn đạo bạng nhì trợ tá phủ Lâm-thao (Phú-thọ) nay đổi đi huyện Hạc-trì cũng thuộc tỉnh ấy.

M. Lê-hữu-Lợi, bang tá châu Thanh thủy (Phú-thọ), nay đổi đi Lâm-thao.

Ngoạch thư ký tòa Sứ — M. Sinh-kuan-Vay, thư ký bạng tám ngoạch tòa sứ, nghỉ giả hạn thêm một năm nữa kể từ ngày 1er Janvier 1923, và hạn này là hạn cuối cùng.

M. Tống-sơn-Thi, thư ký tập sự ở tòa sứ Sơn-la nay kiêm cả việc trù lương bổng cho cả các ngạch quan lại Tây Nam trong tỉnh, chỉ trừ về ngoạch khố xanh và tỉnh coi mà thôi.

Bọn ăn cướp ở làng Thanh-mai đã bắt được. — Một bọn ăn cướp ở nhà một người làm ruộng tên là Nghinh ở làng Thanh-mai, huyện Poọ-đực tỉnh Thái-bình đã bị thì nay đã bắt được giải về tòa Công-sứ tỉnh ấy. Bọn nó cả thảy sáu đứa là Ng-Tô 30 tuổi ở làng Tế-đê, huyện Poọ-đực, Trần-Quyền 28 tuổi cũng ở làng ấy, Truyền 48 tuổi, Hoan 30 tuổi làm ruộng ở làng Chung-trâu, cũng ở huyện ấy, Vũ-Hư-ng, 31 tuổi ở làng An-hải cũng ở huyện ấy và Đoàn-Dộ 28 tuổi ở làng Thâm-đông, huyện Vĩnh-tảo, tỉnh Hải-dương. Mấy tên ấy đều khai là làm nghề canh-nông cả

Cái trộm năm trăm đồng. — Tên Ng-huy Văn 31 tuổi buôn bán, nhà ở phố hàng Bẻy, bị kiện là ăn cắp của đồ nữ-trang và các quần áo giá đáng 500 đồng của cô Ng-thị Trâm 22 tuổi nhà ở phố hàng Lọng số 3 thì đã bị sở Cẩm sắt đề xét hỏi.

TRANH VẼ

Bán buôn — **Bán lẻ**

Bán-hiệu mới về và mới in được nhiều thứ tranh thủy-mạc và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp và rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là : kiểu thêu, kiểu đét, kiểu đen, kiểu giấy cườm vân vân.

Lại có nhận bán truyện SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOÀN-VĂN

Vẽ tranh và bán cả về truyện-thần

Số, phố hàng Bông, Hanoi

Hôm thứ tư mới rồi, quan Bonet đã diễn-thuyết ở Cao-bằng về hội Việt-Nam Thanh niên. Hôi-đồng hôm ấy có quan năm chánh Giám-binh là M. Barbassat làm chủ tọa; dự-thính có quan ba phó Giám binh, các quan Tây, quan Nam, các ông giáo-sư cùng những người học-trò người An-nam v. v. Quan năm Barbassat có nói mấy lời thân thiết để tỏ lòng nhiệt-thành hoan-nghênh của ngài đối với hội Y. N. Th. N. Ngài có nói rằng dân tỉnh này có nhiều Thổ, Mán chưa biết chữ trọng về việc công ích đó, nhưng chắc dân An-nam ta đều coi làm qui hóa tận tâm giáp đỡ và vui lòng vào hội. Hôm ấy quan ba Monet diễn-thuyết không có thông-ngôn riêng như mọi khi, nhưng lại nhờ được vị giáo-sư là ông Ng-thế-Hợi dịch hộ ra tiếng An-nam rất là chu tất. Thật ông Hợi là người có tài vừa thông chữ Pháp, giỏi tiếng An-nam và sáng trí-khôn, nên thết nhiên mà dịch được bài diễn-thuyết dài ấy rất là trôi chảy. Thật là vẻ vang! Khá khen ông Hợi lắm

NAM-ĐỊNH

Bị xe lửa hại. — Chuyến xe lửa 2 giờ 57 hôm 13 Janvier ở Vinh ra đến kilomètre 87 + 430 gần ga Nam-định thì đụng phải một ông già chừng 60 tuổi tên là Ng-v-Tháp, ở làng Ba-trại-trung, tổng Ngu-trang, huyện Mỹ-lộc, tỉnh Nam-định.

Quan sở tại khám xong rồi đã cho chôn

Đánh nhau to. — Hôi 7 giờ tối hôm thứ sáu, ở trước cửa nhà máy ice, không biết tại làm sao mà bọn sốp-phơ ô-tô tính sự đánh nhau to lắm.

Nếu lúc ấy không có mấy qui quan đi qua đó ngăn cấm chúng đi thì ắt hẳn có anh vỡ đầu quệ cẳng chờ chẳng không.

Gớm, sao các cận bay sinh sự thế?

Xiêc Việt-Nam. — Phường xiêc Việt-Nam đã đem vào Thanh-hóa tối hôm chủ-nhật

Đêm 3 giờ rưỡi thì bắt đầu đi, mãi quá 5 giờ mới xong.

Bến hội « A. S. » được tối cả là 10 vận, còn bên « A. G. A. » chẳng được một vận nào.

Thua như thế kể cũng là nhiều thật, song thiết tưởng được thua thua được chẳng qua cũng là một sự cần vui, hội « A. G. A. » chớ lấy sự thua này làm quan ngại

HƯNG-YÊN

Hội Trí-tri — Hội Trí-tri đã họp đại hội-đồng thường niên được mấy hôm nay, có quan ấn Vũ đại nhơn làm chủ tọa. Lúc khai hội đồng ông phó hội trưởng Vũ-huy Xứng quyền chánh hội-trưởng có đọc tờ trình các công việc ban trị-sự đã thi hành trong năm 1922, ông trình bày một cách rất là minh bạch tường tận, ông phó hội-trưởng đọc xong kế đến ông hội viên Lê-v-Lan lĩnh chức đốc học của hội đọc tờ trình về phần việc của ông. Hai ông đọc xong cả lọa đều vỗ tay một hồi lâu, rồi bắt đầu bỏ phiếu kín bau ban trị sự khác.

Những ông có lên sau này được trúng cử.

MM, Cao-đắc-Hiệu, chánh hội trưởng; Đỗ quang-Giai, phó hội trưởng; Đỗ-văn-Nhi, chánh thư ký; Vũ-huy-Xứng, phó thư ký, Ng-đăng-Thanh thủ quỹ, Ng thế-Chương, kiểm sát, Ng-văn-nuệ, kiểm sát; Trần-quốc-Lộc, chưởng thư; Lê-văn-Lan, đốc học; Lương-văn-Tường, cố vấn; Trần-v-Tôn, cố vấn; Tiết-ưng-Hàng, cố vấn; Đoàn-ngọc-Toán, cố vấn; Trịnh-trung-Quang cố vấn.

HÀ-NAM

Đường sá các làng. — Ngày 29 Décembre 1922 tôi về ở xã Tiên xa, huyện Duy-tiên thuộc tỉnh Hà-nam, xuống gare Đồng-văn mà đi bộ về tới nhà ở Thôn đoài, đường đi vốn là đường rộng cao, thế mà tôi phải theo giấy tắt, xâu áo quần, mới đi được, vì nỗi ngang đường thành cũng đều lầy lội, thật chỉ lấy vài hòn đất lấp qua loa một tí, qui hồ giữ được nước khỏi chảy đi mất mà thôi, chỗ đó trũng xuống nước cứ ứng-thũng mãi, thành ra lội sâu, còn những chỗ đường vẫn cao mà cũng bị lội bùn thì cũng tại điền-chủ hai bên đường cả, khi cày bừa cứ tiện vất những gốc rạ rễ cỏ cũng là đất cục đất hòn bên mặt đường thành ra đường đang bằng phẳng mà bỗng ra khấp khểnh thực không phải là lối hành khách đi lắm mà muốn đường.

(Còn tiếp kỳ tới)

Chuyện Bực Mình

Chắc các ngài muốn tiện thì giờ mua cốp lốt máy để trong mình, như khi có việc gì muốn biên nói cho tại bị lắc không ra mực thực Bực mình, cũng có khi bút bèn phải nặn chỉ nắp vặn chỉ bị gẫy ngòi thì bằng cũng Bực mình. Nhiều khi bị dụng thì dây mực ra tung nào rồi, cũng giữa phố đông mất một cái chẳng Bực mình, sau rồi mua lại chẳng tốt dịch mực thấy lắm ngòi bút cần trong tài mà mực cứ làm de de dơ dáy thấy giấy lấy cũng chẳng sạch, thật bị cũng Bực mình, có lúc bút máy ra chẳng tiện mua rồi không tiện để lại cho bạn lại lấy cho dùng bực cũng Bực mình, có việc muốn dùng mới nhanh bút phải viết tốt để dùng mới bền, ngòi phải cứng giữ, bền không vướng bằng cái thứ ngòi, cũng là một sự Bực mình.

Tây chẳng thì mang bằng các ngài trước khi mua bút xin quá bộ đến xem thử bút của Bản-hiệu, chẳng thì xin sẵn lòng hầu tiếp, tỉ trang những sự tiện dụng không thể nói hết được. Có sẵn Catalogues đề tiện cho ngài đem về xem kỹ càng.

Chúng tôi chắc rằng đã đăng thử bút của Bản-hiệu thì trước khỏi mất sự Bực mình, trước khi chẳng thì được đại lý trên cả nước đều khỏi phiền. Ấn Bực mình, cần sự xin giới thiệu các ngài đăng cho khỏi Bực mình. Trân ân giới. Chính là thứ bút máy COQUELUX.

Giá bán. — N° 4 : 7 $ 50 — N° 2 : 6 $ 00

Bán tại TONG-YUNE-TAI.

49, phố hàng Ngang, Hanoi

祥和裕 YU-WO-TSEONG

Grands magasins de soieries

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

Téléphone N° 256

Có nhiều các qui khách các thứ thích thực sở hữ lấy khoái-lạc ai lấy sự hay lắm, tây vậy bản hiệu cũng trình để các ngài biết rằng : hàng bản hiệu chuyên chế các thứ hàng tơ như là : Gấm, xúc, nhiễu, đoạn, thượng hải và các thứ kỹ xảo, v. v... có bán các thứ hàng Bắc kỳ như là : the, vuộn, lĩnh, lượt, bông, quế, v. v... và các thứ hàng Saigon như là Xuyến, lĩnh, trơn, cẩm nhiều, lương, v. v... Những hàng này bản hiệu bán buôn cả, ông bà nào buôn sỉ để bán lại, hoặc mua mảnh về dùng thì bản hiệu nói bán, chớ không bán lẻ tăng áo, tăng vuông, tăng thước và không có echantillons nào cả. Qui khách ai có lòng hỏ đề thì gửi thư hỏi giá hàng, bản hiệu sẽ có catalogue khai giá các thứ hàng để gửi hầu các ngài có mua đề mà gửi thư mua.

Có nhiều hiệu khác mua nhiều của bản-hiệu đem về lại gửi giấy hiệu khác nữa, làm cho giảm giá trị nhiều của bản hiệu đi. Vậy ngài nào mua nhiều nên thử ý mua ở đâu gửi về đấy mua lấy hiệu bản hiệu đồng, không bán lẻ tăng áo, tăng vuông, tăng thước và không có echantillons nào cả. Qui khách ai có lòng hỏ đề thì gửi thư hỏi giá hàng, bản hiệu sẽ có catalogue khai giá các thứ hàng để gửi hầu các ngài có mua đề mà gửi thư mua.

Có nhiều hiệu khác mua nhiều của bản-hiệu đem về lại gửi giấy hiệu khác nữa, làm cho giảm giá trị nhiều của bản hiệu đi. Vậy ngài nào mua nhiều nên thử ý mua ở đâu gửi về đấy mua lấy hiệu bản hiệu đồng, không bán lẻ tăng áo, tăng vuông, tăng thước và không có echantillons nào cả.

Nay mới có nhiều các thứ hàng tân mới sang, đẹp lắm, rất lắm mà giá tính rất phải chăng : như là : các thứ nhiều tiêu nguyên vật đề các nhà, các thứ nhiều to qui ngũ hiệu các nhà mà các thứ hộ cần gia trong Dụ Bảo Vương» các thứ hộ cần Dụ-Bằng » tên là nhiều thứ đề các nhà và các qui hiệu các nhà và các qui khách quang cố.

Rất cần ơn

YU WO TSEONG

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres-poste)

Nhiều ông qui tiền trả bán-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bán-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ rạ những tiền đòi chỗ ở bán thì bán-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Hội Khai-trí tiến-đức mở cuộc đấu-xảo mỹ-thuật

Hội Khai-trí tiến-đức định mở một cuộc đấu-xảo mỹ-thuật để giúp cho các nghề khéo nước Nam chấn-hưng lên và giữ lấy những vẻ đẹp của các thứ thợ giỏi đời xưa.

Cuộc đấu-xảo này là đấu-xảo các mỹ-nghệ có thực-dụng, vì Hội Khai-trí tự nghĩ rằng về các kiểu nhà đẹp, chỉ cần đồ dùng khéo cũng thuộc về mỹ-thuật như chạm phỏ tượng hay là vẽ bức tranh vậy. Thế nào gọi là mỹ-thuật? Mỹ-thuật là chữ ra một cái đồ gì phải nặng nghĩ cho thành-thực, phải diễn tả cho khôn khéo, phải dành cho rõ ràng đồ ấy dùng để việc gì và chế tạo làm sao cho xứng đáng với việc ấy, lại phải kén chọn cái vật liệu gì mà làm cho được thật xứng-đáng. Nói tóm lại thời một cái đồ gì, muốn cho có thể gọi được là đồ mỹ-thuật, phải làm thế nào cho không thêm không bớt được tí gì, nếu thêm hay bớt thì nó giảm mất cái hình-dung ý-tứ đi. Bởi thế nên chớ tưởng rằng cứ tỉ-điểm nhiều là đẹp đâu, thường có khi làm rậm-rạt quá lại mất cả cái vẻ điều-hòa mà làm giảm mất tinh-thần đi.

Tuy Hội Khai-trí định mở riêng cuộc đấu-xảo này cho những tay thợ khéo trong nước, nhưng không phải những tay mỹ-thuật đại-gia không được dự và những bức họa, những pho tượng không nhận đâu. Nhưng Hội thiết nghĩ rằng đời nào cũng vậy, nước nào cũng vậy, gây nên một nền mỹ-thuật có đặc-sắc phần nhiều là ở công-phu những thợ-thuyền mà ra. Thử trông xa nhìn rộng ra các nước Đông Tây, mà xét xem những đồ mỹ-thuật rất tinh, có phải phần nhiều là gốc ở các nghề thực-dụng trong dân-gian không? Vậy thời cuộc đấu-xảo này phải lưu lọc lấy những đồ giỏi-dị để coi, nhưng hình thức phải cho công-xảo và phải cho thiết-thực với sự thường dùng. Ở Bắc-kỳ ta cũng như ở Đại-pháp và ở các nước, lúc đầu bao giờ cũng phải lựa-lọc như thế. Vậy thời nào là những tay thợ khéo trong nước, nào là các ông cai ông phó các nghề, nên gắng sức mà chấn hưng cho các mỹ-nghệ ở xứ này! Nên tỏ cho bọn tân-tiến sau này biết rằng: *nhất nghệ tinh nhất thân vinh*, và ở đời không gì quí bằng làm được cái đồ hay đồ khéo.

Nhưng hiện sau này Hội sẽ công-bố, nhưng hiện nay ai muốn đấu-xảo và định đấu-xảo gì, xin cho Hội biết trước, hoặc có hỏi han gì xin cứ viết thư cho Hội.

Hội Khai-trí thông-báo

SÁCH LUẬT MỚI

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-Pháp, mới soạn một bộ luật mới sau này:

1° QUỐC TẾ CÔNG PHÁP (Droit international public) giá. 3 $ 00

2° QUỐC TẾ TƯ PHÁP (Droit international privé) giá. 3 $ 00

3° HÀNG HẢI PHÁP LỆ (Droit maritime) giá. . . . 3 $ 00

4° THƯƠNG LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . 3 $ 00

● Mấy bộ sách luật này, bản-quán đã giới thiệu ở số báo ngày 25 Septembre trước.

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

CÁC CUỘC ĐI XEM

新 SÁN-NHIÊN 榮

Tối thứ hai:

CÔNG-TỬ GIẢ

Những tích nay dân cả gộ vì bà lại cái trò mới qui-khách đến xem sẽ biết,

Tối thứ ba:

ANH-THƯ TUYẾT HẬN

Tối thứ tư:

NGƯỜI DƯƠNG-GIAN CHƠI MIỀN ÂM-PHỦ

Những tích nay diễn rất-rõ trò, bản rạp xin diễn tại, để hiến các qui-khách.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 10 đến thứ ba 16 Janvier 1923

Ba buổi ben ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ «ÉCLAIR»

Các việc lớn trong thế giới

Một phim tình mỹ-thuật rất vui

SỰ THẬT THÀ

Một tấn bi hài kịch chia làm 6 đoạn

Emmy Lynn đóng trò

Đoạn thứ 1 và II

Nghỉ

SỰ THẬT THÀ

Chớp nốt đoạn thứ 3, 4, 5 và 6

TUẦN LỄ SAU

CHARLOT MÊ NGỦ

Hài kịch buồn cười số báng 1 1 !

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

CAFÉ, RESTAURANT

HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán lợi phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ

Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cùng phố đấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu.

Bản-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cùng một cách bình đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán mọi

Này, sự cải-cách trong hương-lục các làng đã bắt đầu thành lập, những tay tai mắt của dân cần phải ra gánh vác việc công ích cho dân, tưởng các ông cũng đều hiểu rõ việc đường sá này đến tiêu-chuẩn nhất, hương-sự cần nhiều đi thì chỉ hết một giờ mà đường sá làm lối sẽ bằng phẳng, phải đi tổ tiếng bước, phải đi lắc một thành

興同梁

Các quí-khách khi qua chơi Hanoi, xem hội chợ hay xem đồ tết, thì xin các ngài qua hỏi cái quà biếu-không, của **LƯƠNG-THỐNG-HƯNG**, số 98 phố hàng Đào, hỏi để các thứ đồ

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài được rõ : những phàm những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng mandats (mandats-postes), chớ đừng gửi bằng timbres.

Nước hoa thượng hạng : Eau de Cologne Montès

Thứ nước hoa này của bản-hiệu chế ra đã lâu, vẫn được tiếng khen

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

rào đi thì chỉ bắt một giờ mà đường sá làm lội gập ghềnh, phải đi rò từng bước, phải đi lâu một thành hai. Trăm ngàn người như thế, thì thiệt hại biết bao nhiêu ngày giờ mà sự vận tải thì tốn thêm mất biết bao nhiêu.

Ước ao rằng quan trên thấu đến sự này mà sức cho các xã chỉnh-đốn việc này ngay trước nhất bắt phải đặt điều lệ, lập hội-đồng kiểm-soát thường nguyệt và cho đi rao khắp dân rằng những điền chủ 2 bên đường ai muốn cho nước hai bên lưu thông thì phải làm cống, ai có nương mà làm dòng tát nước, thì phải làm bên cạnh đường, khi tát xong thì phải sửa lại ngay, lúc cày bừa ruộng có bỏ gốc rạ gốc cỏ và đất cục lên đường thì phải lấy cuốc san ngay cho phẳng, còn đường ở trong làng, nên cấm trâu bò không được đi giữa mặt đường phải đi xuống hai bên rãnh và những người làng không ai được lấy nó là đường của làng muốn cho đi thế nào cũng được, còn những nhà ở hai bên cạnh đường cái trong làng phải vít tre hai bên đường cái xuống để cho có ánh sáng mặt giời xuống đường, làm như thế, không những là đường sá được khô ráo mà thôi lại còn giữ được vệ sinh cho dân làng nữa

Nếu đâu đâu cũng theo như cách này thì chẳng bao lâu xe-cộ có thể đi suốt trong các làng xóm ở nhà quê được, mà nội hóa sẽ bán được giá cao.

T. ng. Thanh lại cảo

Thuyên chuyển. — M. Ng-ngọc-Tố, lục-sự tòa Án đệ nhị cấp Hà-nam nay tạm đổi lên làm việc tại tòa Đại lý.

Ngạch học chính. — M. Hoàng-hữu-Khánh, đốc-học trường Pháp-Việt Phủ-lý nay đổi đi đốc-học trường Đáp-cầu. M. Quỳnh đốc học trường Đáp-cầu, nay đổi về đốc-học trường Phủ-lý thay M. Khánh.

NINH-BÌNH

Cuộc nói chuyện. — Hôm thứ năm 11 Janvier hồi 8 giờ tối, hội Tri-tri có mở cuộc nói chuyện, lần này là lần thứ hai, các hội viên và bằng hữu đến dự thính đông lắm. Ông Henri Marcel là thầy thuốc bản tỉnh nói bằng tiếng Pháp về các thứ giun sán trong ruột người ta, ông kể tên từng thứ trùng ấy, vẽ hình dạng bày tỏ các cách sinh hoạt thai sản những giống ghê gớm ấy trong ruột người, ai nghe cũng phải rùng mình. Sau hết ông nói về các cách ta nên giữ gìn để ngăn ngừa trừ tiệt các trùng độc ấy.

Khi ông nói xong đã quá 9 giờ, cử tọa đều vỗ tay hồi lâu; ai nấy đều lấy cuộc nói chuyện này là ích lợi, mong rằng ông Marcel từ nay sẽ luôn luôn giảng thuyết cho nhân dân nghe thì hay lắm.

Một người dự thính lại cảo

[illegible] tốt, thì xin các ngài quá bộ lại chơi qua bản-hiệu, « LƯƠNG-THÔNG-HING », 41 Phố hàng Đào, sẽ có đủ các thứ đồ vàng bạc, làm theo các kiểu thực đẹp. Bản-hiệu lại có bán cả các thứ ngọc của Tàu, ngọc đá quang châu ngọc trai nữa. Các thứ này bản-hiệu vừa mới buôn ở bên Hồng-kông sang chuyến tầu vừa rồi.

Giá bán cực rẻ!
Hàng làm cực tốt!
Công việc cực nhanh!

Kính cáo
LƯƠNG-THÔNG-HING
41, Rue de la Soie,
Hanoi
2018

Xây vôi Đông-giao lợi lắm

XIN LẠI
Mme THAM HAI
14, Phố Hàng-Cá (Đồng xuân)

mà lấy mẫu vôi về tới thử thì tự khắc các qui-khách biết rằng vôi Đông-giao nở gấp đôi mọi thứ vôi khác.
2088

(0$20) trở lên thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chớ đừng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem gửi thư (timbres-postes), từ thứ 0$10 (0$04) trở xuống; chớ đừng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

Nhà Bán đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy quấn báo, chữa lại thế nào thì biên rõ ràng vào đấy, và gửi theo hai hào (0$20) bằng tem cũng được, để chi tiền giấy quấn khác.

Hễ ai không gửi tiền theo thì cứ để nguyên như cũ hoặc phải trả năng hơn.

[illegible] hạng: Eau de Cologne Montès

Thứ nước hoa này của bản-hiệu chế ra đã lâu, vẫn được tiếng khen là thơm lắm. Các ngài đã dùng đều chịu là hạng quí nhất! Có nhiều ngài ở xa không biết giá, nay xin khai để các qui-khách cùng biết:

EAU DE COLOGNE MONTÈS

Chai lớn: 1 litre . . . . 3$55
Chai nhỡ: 1/2 litre . . . . 1$80
Chai nhỏ: 1/8 litre . . . . 0$55

Hạng chai nhỏ này có đựng thứ nút riêng để lấy ra từng giọt được.

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP
CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM
Ed. MONTÈS
Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Bán chiêu hàng
ĐỒNG HỒ ĐEO TAY,
giây chun mạ vàng,
vành sứ đủ các sắc.
Giá . . . . 15$00
ĐỒNG HỒ HẠNG
toàn bằng bạc
Giá . . . . 25$00

2074

Hàng mới — Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoạn, dạ Mông-tự cùng nhiều thứ vóc nhiễu thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ laine may complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều mùi rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo
NAM-THỊNH, Tailleur
Soieries Nouveautés
6, Rue des Cantonnais, Hanoi

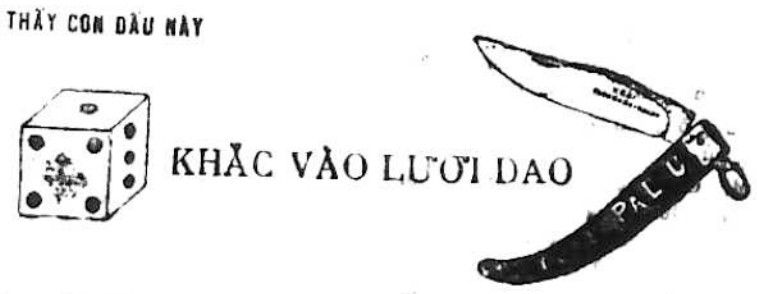
Xe nhà và xe cho thuê

Có bẩy kiểu tại Hội-chợ

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Société Fse de Transports — Hanoi
7, Boulevard Bobillot, 7.
Téléphone N° 73
2068

CÓ THẤY CON DẤU NÀY

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bên

PACHOD Frères & Cie LYON
2000

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Lời vị độc-giả có viết thư hỏi chúng tôi về cái giá trị và cách dùng thuốc Dragées Rabuteau thế nào, vì ngài đã nhờ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) ấy mà khỏi được bệnh bạc-tiền tinh thần, mỏn mỏi sức khỏe, mà đã chuyển thành ra bệnh đau dạ dầy và đau gân cốt.

Vậy xin kể ra sau này: Thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) này bào chế có chất sắt là một chất rất bổ về đường khí huyết, lại có khi đạm-iam (iode) để lọc cho huyết được trong sạch mà làm cho tiêu tán những bợn bẩn ra ngoài hết. Người ta thường thấy phần nhiều người bị bệnh hư huyết, xanh-xao và yếu đuối đau mắt, đau cuống họng, có những mụn mọc sần sần lên ở mặt. Đàn bà con gái thì nguyệt kỳ không đúng, thường hay sinh ra đau bụng.

Muốn cho khỏi hết các bệnh ấy thì nên dùng độ vài lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) là một thứ thuốc kinh-nghiệm đã lâu, lại là một thứ thuốc có danh-tiếng hơn cả.

Ở các hàng bào chế lớn đều có bán cả.
2056

CAO RĂNG

萬春牙膏
立即拔毒止痛
殺虫牢牙固齒

Thuốc Cao này thơm tho trong sạch khó giác, ngậm khỏi đau răng, sâu răng, cam răng; răng lung lay ngậm thì vững lại, bán tại hiệu Vạn-Xuân-Đường, số 211, phố Tiền-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin).

Song liệu mỗi phiến giá . . 0$20
Đơn liệu mỗi phiến giá . . 0$10

Các hàng tạp hóa và các hàng bào chế các tỉnh hiện đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ, ngài nào muốn mua buôn xin gửi thư lại. Các nơi đã ấn định có bán hộ như sau này: hiệu *Mạ-Đình Tư* số 136, phố hàng Bông, Sở bán báo lẻ số 63, phố hàng Bông, nhà in *Đông-kinh ấn-quán* số 82, phố hàng Gai, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, số 69, phố hàng Bồ hiệu *Bạnh-Nhân-Đường* số 51, phố Phúc-kiến, hiệu *Vĩnh-Xương* số 27, phố Hà-trung, hiệu *Quảng-Lợi* số 22 và hiệu *Bảo Hợp* số 27, phố Chợ nhuộm Cũ, hiệu *Phạm-xuân-Trang* số 62, phố hàng Bạc, hiệu *Vĩnh-Hợp-Thành* số 119, hiệu *Hanh-Hòa-Đường* số 127, và hiệu *Anh-Hòa Đường* số 131, phố hàng Buồm, hiệu *Phượng-Đình* số 100, phố Cửa gỗ, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long* số 23, phố khách Haiphong, hiệu *Quảng-Lợi Ích* số 26, phố hàng Sông và hiệu *Hòa-Sinh-Đường* số 167 phố khách, Nam-định, hiệu *Đức-Phong* số 166, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa tỉnh Phúc-yên, hiệu *Vạn An* phố Yên thái tỉnh Yên-bay, hiệu *Đức-tường* phố Việt lợi tỉnh Việt trì hiệu *Hưng-tường* nhận đứng bán buôn các thuốc bộ bản hiệu ở số nhà 62, phố Phúc-kiến Hanoi, các nơi kể trên có bán hộ cả thứ thuốc thấp sơn ngoài và các thứ cần dùng khác nữa, đều công hiệu cả. Bản hiệu hiện nay có bầy bán các thuốc ở Hội-chợ gian số 89, giẫy E. Xin các quí-khách nhận lầm quảng-cáo, bản-hiệu xin cảm bội vô cùng
2033

Vạn-xuân-đường, cẩn khải.

華 PAO-VA 寶
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
寶京河內行滄街門牌廿八號

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chủ trương của chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, hổ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thế thức rất quí, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, từ bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ tàu vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giăm ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các quí-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm! Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA
Orfèvre, n° 28, Rue des Paniers, Hanoi

Số 46

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân, một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Doãn thượng khanh cùng tựa rồi đáp lại mà hỏi rằng:

— Chẳng hay đại-vương có phải là quốc-thích đó không?

Thuận-thiên-vương nói:

— Tôi cùng quốc-vương tôi trước là anh em ruột. Ngày nay tôi phụng mệnh nữ-chủ tôi đến thương-thuyết với tướng-công. Xin mời tướng-công ngồi. Tôi đây là một kẻ vũ-phu, rất vụng về khoa ngôn-ngữ, chỉ xin thật-thà nói thẳng mà thôi.

Doãn-thượng-khanh nói:

— Vâng! xin mời đại-vương ngồi. Có điều gì tôi xin lĩnh-giáo.

Thuận-thiên-vương cả cười rồi kéo ghế ngồi lại xuống một chút. Tả hữu pha trà nóng. *Doãn-thượng-khanh* lại hỏi rằng:

— Chẳng hay có việc gì, xin đại vương cứ dạy!

Thuận-thiên-vương đáp rằng:

— Nào có phải việc chi đâu. Nguyên là vì việc thế-tử mà tôi phải đến đây để cần-kì ân tướng-công. Năm nay thế-tử đã lên 6 tuổi, cần phải học vỡ lòng, lại gặp có *Hùng* quốc-cữu tới đây, vậy nữ chủ tôi muốn lưu quốc-cữu ở trong cung để dạy thế-tử. Và bộ quốc-sử của nước *Cao-ly* tôi, mất mát nhiều chỗ, nay muốn tu-bổ lại, cần phải nhờ đến bậc đại-nho. Nay dám phiền tướng-công chủ-trương việc ấy cho, để cùng các quan Hàn-lâm nước tôi tu-bổ quốc-sử. Trong tòa Hàn-lâm, cũng nhiều sách-vở, có thể đủ tài-liệu mà nghiên-cứu được. Bây giờ hãy xin dâng một nghìn lạng vàng để làm sinh lễ, còn các tướng-sĩ theo hầu, nước tôi xin cấp lương-bổng một cách rất phong-hậu.

Thuận-thiên-vương nói xong, bỗng thấy một người bưng lễ-vật vào. *Doãn-thượng-khanh* từ-chối mà rằng:

— Lão-phu phụng mệnh thiên-triều sang tới đây, cốt để giúp việc quốc-chính. Tu-bổ quốc sử, cũng tức là một việc trong quốc-chính, lão-phu xin tuân mệnh, hà-tất phải dùng đến lễ-vật làm chi. Ngày nay lão-phu hãy xin gửi vào trong kho, khi nào về nước, bấy giờ sẽ bái lĩnh. Chỉ có *Hùng* quốc-cữu vốn là một người tinh-khí khảng khái, nếu giữ luôn tại trong cung, tất quốc-cữu không chịu nào, nên phải cho ra ở ngoài, mới có thể yên việc được.

Thuận thiên-vương nói:

— Tướng-công bất-tất phải lo-ngại! Vừa rồi, tôi có vào yết-kiến *Hùng* quốc-cữu thì thấy *Hùng* quốc-cữu diện-mạo khôi-ngô, uy-phong lẫm-liệt, thật là một vì sao *Văn-xương* ở trên trời giáng-hạ trần-thế. Và nghe những lời nghị-luận của quốc-cữu, lỗi-lạc hơn người, thế thì quốc-cữu chẳng những là một bậc lương-tá của thiên-triều, lại là một ngôi phúc-tinh cho bản bang tôi vậy. Ngày nay tôi xin nói thực để tướng-công biết, tướng-công chớ có từ-chối, anh-hùng nên phải tùy cơ.

Nói xong, đứng dậy cáo từ lui ra. *Doãn-thượng-khanh* nghe nói, có ý nghi ngờ, nghĩ thầm: người này nói nhiều câu kỳ dị, chắc rằng ở trong tất có ẩn-tình, nhưng hắn lấy lễ-nghĩa mà nói với ta thì ta cũng không nỡ lòng cự-tuyệt.

Doãn-thượng-khanh nghĩ vậy, liền gọi *Trương-long* và *Triệu-hổ* vào mà bảo rằng:

— Hai tướng-quân nên nghe lời ta dặn.

Trương-long và *Triệu-hổ* chắp tay mà thưa rằng:

— Quan thái-sư truyền dạy việc gì, tiểu-tướng xin vâng mệnh.

Doãn-thượng-khanh nói:

— Khi trước Bình-giang-vương có nói chuyện cho ta biết rằng hai tướng-quân sức khỏe, một mình địch nổi muôn người, nay ta khuyên hai tướng-quân cố làm nên công-nghiệp như *Ban siêu* thuở xưa, một là không phụ lòng Bình-giang-vương, hai là về sau sẽ được tử ấm thê phong, nổi tiếng làm một bậc anh-hùng hào-kiệt. Ta xem ý *Nam-kim* nữ-chủ thì hình như muốn u-cấm *Hùng* quốc cữu, chưa biết bao giờ mới cho về Hai tướng-quân nên nghĩ ơn triều-đình, mà khuyên bảo quân-sĩ, trên dưới một lòng, phòng khi xảy có sự gì thì ta phải hợp lực đồng tâm, để cùng nhau giữ lấy quốc-thể. Ngày nay ta muốn cùng tướng-sĩ uống máu ăn thề cho tỏ cái lòng sống chết có nhau vậy.

Nói xong, liền cởi áo bào ra, chích máu cánh tay rỏ xuống chén rượu. *Trương-long* và *Triệu-hổ* thấy vậy, liền hội-họp các quân-sĩ mà giãi tỏ chân-tình, đem lời *Doãn-thượng-khanh* nói, thuật lại cho các quân-sĩ nghe.

Các quân-sĩ nghe nói, đều quì xuống khóc rằng:

— Chúng tôi xin nguyện một lòng vâng lời thái-sư mà tận trung báo quốc.

Bấy giờ *Trương-long* và *Triệu-hổ* cùng các tướng-sĩ đều chích máu để phát-thệ. Bỗng có mấy tên gia-đinh cũng chạy ra quì xuống mà bẩm rằng:

— Dạ dám bẩm thái-sư! Chúng con dẫu tôi-tớ phận hèn, cũng dám xin một lòng phát-thệ.

Doãn-thượng-khanh cũng cho được dự lễ phát-thệ. Các tướng-sĩ cùng chích máu, được một chén đầy. *Doãn-thượng-khanh* truyền lấy hai bình rượu hòa lẫn với máu, rồi rót một chén để lên trên án, quì xuống mà khấn rằng:

— Nguyện có hoàng-thiên hậu thổ, *Doãn-thượng-khanh* này nếu còn tham sống sợ chết, không tận trung báo quốc thì xin nguyện như chén máu này.

Khấn xong, cầm uống một hơi. Sau đến *Trương-long* và *Triệu-hổ* cùng các quân-sĩ đều mỗi người uống một chén. *Doãn-thượng-khanh* thấy tướng-sĩ đều một lòng, lấy làm mừng-rỡ, lại dặn bảo *Trương-long* và *Triệu-hổ* thỉnh-thoảng phải luyện tập quân-sĩ để phòng khi có việc.

Mỗi khi *Nam kim* nữ-chủ sai nội-giám đem nhân-sâm và các thứ mỹ-vị ra ban cho *Doãn-thượng-khanh* thì *Doãn-thượng-khanh* lại hỏi thăm *Hùng khởi-phượng*. Nội-giám nói:

— *Hùng* quốc-cữu vẫn được mạnh giỏi, tướng-công bất tất phải lo-ngại.

Lại nói chuyện tòa Hàn-lâm ở nước *Cao ly* có một tên riêng gọi là Tu-văn-quán. Một viên đứng đầu trong Tu-văn-quán cũng gọi là chủ-bút đem các bạn đồng-liêu đến bái yết *Doãn-thượng-khanh*, lễ mạo rất cung-kính.

Doãn thượng khanh mời ngồi, rồi pha trà uống, rồi ngắm nhìn các viên trong tòa Hàn-lâm thì viên nào cũng mặt-mũi nhăn-nhó, kỳ-hình quái-trạng, không biết thế nào mà tồi như thế.

Viên chủ bút đứng dậy thưa rằng:

— Chúng tôi phụng mệnh nữ-chủ tới đến đây để tu bổ quốc-sử, có điều gì nên chăng thế nào, xin tướng-công chỉ bảo cho thì chúng tôi được đội ơn vạn-bội.

Doãn-thượng-khanh tủm-tỉm cười mà đáp rằng:

— Các ngài đây toàn là những bậc đại-danh trong nước, còn lão-phu tuổi già tài mọn, lại được cùng các ngài lạm dự trong tòa Hàn-lâm, thật lấy làm hổ thẹn.

(Còn nữa)

[illegible]
Le Gérant: [illegible]